CZĘŚĆ XLI — № 18. ROK 21 — (1850.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI, Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

PIĄTEK, $\frac{10}{22}$ MARCA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{9}{21}$ MARCA.

Przez Rozkazy dzienne CESARSKIE w Wydziale Wojskowości, z dnia 1 Marca, otrzymują dymisye z mundurem i pensyą, Jenerał-majorowie: liczący się w jeździe i przy zapasnych wojskach *Kupfer* i liczący się w jeździe *Kockiewicz*. — Wykreślony zostaje ze spisów zmarły, Dowódzca 1 brygady 8 dywizyi pieszej, Jenerał-major *Kobiakow*. — 2 Marca, mianowani: Dowódzca pułku strzelców Jenerał-Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego Hrabi Paskiewicza-Erywańskiego, Jenerał-major *Dymman*, Dowódzcą 1 brygady 3 dywizyi pieszej. — Pułkownik rezerw. bataljonu Moskiewskiego pieszego pułku *Luter*, Dowódzcą Jakutskiego pułku pieszego, a Dowódzca 3 bataljonu celnych strzelców, pułkownik baron *Klot-von-Jurgensburg*, Dowódzcą pułku strzelców Jenerał-Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego Hrabi Paskiewicza-Erywańskiego. — Otrzymują uwolnienie od służby dla słabości zdrowia, Dowódzca 1 bryg. 3 dywizyi pieszej, Jen.-major *Roth 2* i Dowódzca Jakutskiego pieszego pułku, Jenerał-major *Tołpyha*, obaj z mundurem i pensyą.

— Przez takiż Rozkaz dzienny, z dnia 27 Lutego, Wojenny Gubernator Tuły i Tulski Cywilny Gubernator, Jenerał-major orszaku J. C. Mości *Kruzenstern 3*, otrzymuje urlop, z powodu słabości zdrowia, do czasu wyleczenia się, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków i pozostaniem w orszaku J. C. Mości.

— Przez Reskrypt CESARSKI, z dnia 20 Lutego, mianowany kawalerem orderu Św. Stanisława 1 klassy, Członek Konsultacyi przy Ministerstwie Sprawiedliwości, pełniący obow. Łowczego Dworu, Rzeczywisty Radzca Stanu *Sałtykow*.

— Przez Reskrypta CESARSKIE z d. 27 Lutego, mianowani kawalerami orderów: Św. Anny 1 klassy z koroną Prezes Audytoryatu polowego czynnej Armii, Jenerał-porucznik *Kuris*. — Św. Stanisława 1 klassy, Jenerał-majorowie: Pełniący obow. Członka polowego Audytoryatu czynnej Armii *Dokudowski*, Członek tegoż Audytoryatu *Mansurow* i pełniący obow. Członka tegoż Audytoryatu, Jenerał-major *Lewicki-Leontjew*.

— Przez Rozkaz dzienny CESARSKI w Wydziale służby Cywilnej, z dnia 1 Marca, mianowani: Ober-prokuror 8 Departamentu Rządzącego Senatu, Rzeczyw. Radzca Stanu *Zubkow*, Ober-prokurorem Ogólnego Zgromadzenia Moskiewskich Departamentów Senatu, z uwolnieniem od dotychczasowego urzędu. — Dyrektor Departamentu Dróg żelaznych, Rzeczyw. Radzca Stanu *Fischer*, Członkiem Rady Głównego Zarządu Dróg Kommunikacyj i Gmachów publicznych, z uwolnieniem od dotychcz. urzędu. — Zostający w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, Radzca Stanu *Kamieński*, pełniącym obowiązki Dyrektora Departamentu Dróg żelaznych.

— Rzeczywisty Radzca Stanu, Członek Kontrolnego Departamentu Rachunkowości wojskowej, xiążę *Meszczerski*, najłaskawiej mianowany Członkiem Rady Kontroli Państwa.

— Zostający przy Kijowskim Wojennym, Podolskim i Wołyńskim Jenerał-Gubernatorze, Radzca Dworu *Politkowski*, najłaskawiej mianowany Vice-Gubernatorem Wołyńskim.

— N. CESARZ raczył rozkazać potwierdzić rysunek medalu, mającego się dawać guwernerom i domowym nauczycielom, za dziesięcio-letnie gorliwe pełnienie obowiązków. Pierwsi mają otrzymywać złoty, drudzy srebrny, do noszenia na wstążce św. Alexandra. Z jednej strony ma być portret N. CESARZA, z drugiej data, 1834 Іюля 1 дня (dzień potwierdzenia ustawy o guwernerach) i napis: за

успѣхи въ образованіи юношества» (za pożyteczne prace w kształceniu młodzi).

— Podług rozkazu N. Cesarza, dwa dotąd ustanowione w Uniwersytetach Rossyjskich oddziały filozoficznego fakultetu, mają się nadal nazywać, pierwszy — historyczno-filologicznym, drugi — fizyczno-matematycznym.

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

20 Stycznia. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez J. C. Mość Zdania Rady Państwa o odmienieniu § 9 prawideł dla uczących się w Uniwersytecie Dorpackim.

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem potw. przez J. C. Mość Zdania Rady Państwa o odmienieniu i objaśnieniu niektórych artykułów ustawy Moskiewskiego domu sierot.

Tegoż dnia. O tém, iż tablica o liczbie koni pocztowych, jakie mają być dawane na Kowieńskiém szosse, ma obowiązywać i na szosse: od Ostrowa przez Opoczkę i Newel do Grodka, od Orszy przez Mohylew do Bobrujska, i od Moskwy do Jarosławia.

23 tegoż m. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez J. C. Mość Zdania Rady Państwa o wydawaniu świadectw na części budowli, oddawane na ewikcyą w umowach o podrady i dostawy. (Zasadowy przepis tego prawa jest następujący: Władze, które przyjęły na ewikcyą budowy nie w zupełnej szacunkowej ich summie, mogą, na prośbę osób, trzymających podrady, wydawać kopije świadectw na też budowy dla oddania pozostałej części szacunkowej summy na ewikcyą w umowach o inne podrady i dostawy; lecz części takowe, na mocy kopij świadectw, mogą być przyjmowane na ewikcyą tylko w zarządzie tego Ministerstwa lub Głównego Zarządu, w którym budowa już jest zastawiona. Odpowiedzialność za dostateczność i prawność ewikcyi ciąży na tych tylko urzędach, które przyjęły budowę początkowo w niezupełnej summie i wydały pierwszą kopiją świadectwa).

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem traktatu, zawartego w Londynie 12 (24) Lutego 1848 r., o przystąpieniu Króla Belgijskiego do traktatu o zniesieniu handlu murzynami, zawartego między Rossyą, Austryą, Francyą, W. Brytanią i Prussami 8 (20) Grudnia 1841 r., tudzież wspomnianego w traktacie protokołu, podpisanego w Londynie 3 Października 1845 roku.

8 Lutego. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez J. C. M. Zdania Rady Państwa o odmienieniu art. 730 T. VII Ukł. Praw o budujących statki morskie.

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem potw. przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa o strawnem dla włościan, oddanych do robot skarbowych w lasach, za ich uszkodzenie.

15 tegoż m. O przedłużeniu do lat pięciu nadanego cudzoziemcom w Odessie prawa zapisywania się do 1 lub 3 gildyi.

Tegoż dnia. O otrzymaniu w Senacie XIII Dalszego Ciągu Układu Praw (XIII Продолженіе Свода Законовъ изданія 1842 года).

16 tegoż m. O tém, na co mają być obracane pozostałości od summ, wydawanych Zgromadzeniom Deputackim i innym władzom, z ziemskiego poboru, na pisarzów i na kancellaryjne wydatki.

22 tegoż m. Z ogłoszeniem Ukazu N. Cesarza, na mocy którego Cesarska Publiczna Biblioteka i Muzeum Rumiancowa, odchodząc z pod wiedzy Ministerstwa Oświecenia, przyłączone zostają do Ministerstwa Cesarskiego Dworu.

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa o przesyłaniu pocztą płynnych lekarstw. (Płynne lekarstwa, wyjąwszy kwasy, rzeczy kaustyczne i zapalające się, mogą posyłać sami tylko aptekarze, ich pomocnicy i właściciele sklepów, w których się przedają materyały aptekarskie. Lekarstwa powinny być we flaszkach z grubego szkła, włożonych w zalutowane blaszane puszki, i upakowane w trocinach, w mocnych drewnianych skrzyniach).

Ostatni poszyt, zeszłego roku, dziennika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zawiera zdanie sprawy o czynnościach tegoż Ministerstwa w r. 1848, którego główniejsze szczegóły tu powtórzymy.

I. *Zarząd ogólny.* W Departamencie Policyi wykonawczej przybył nowy oddział kancellaryi, a to z powodu, iż dozor nad biegiem spraw, tyczących się osób trzymanych w więzieniu, zostający dotąd przy Departamentach kryminalnych Senatu, przeszedł do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. — Po trzechletniém wyprobowaniu, w 43 gubernijach, nowej organizacyi Rządów Gubernijalnych, ustawa ta została na nowo przejrzaną dla przedstawienia jej Radzie Państwa do ostatecznego potwierdzenia. Zajmowano się także rozpatrzeniem projektu o wprowadzeniu tejże ustawy do prowincyj Nad-Baltyckich. — Przygotowano projekt nowej organizacyi ziemskiej policyi w całem Państwie. — W Rydze osóbna Kommisya zebrała i uporządkowała tameczne w ciągu wielu wieków nastałe postanowienia i zwyczaje, tyczące się miejskiego zarządu, tudzież wyjaśniła teraźniejszy stan jego. Osóbny Komitet ma się zająć wypracowaniem szczegółowego w tym przedmiocie projektu. — Dla postawienia budowli dla różnych władz rządowych, ustanowione były w 1848 r. pobory w trzech gubernijach (Wileńskiej, Kowieńskiej i Tulskiej) na summę 914,567 r. — Tym sposobem, łącząc dawniejsze podobne postanowienia, zapewniony był na r. 1849, na ten przedmiot, w 35 gubernijach, fundusz, wynoszący 9,255,913 r. Z tego w r. 1848 miały się rozpocząć roboty w sześciu miastach: Połtawie, Krzemieńcu, Nowo-alexandrowsku, Mceńsku, Porchowie i Ustiużnie. — W Wilnie kupiono dom dla Naczelnika gubernii i jego kancellaryi. Koszt na kupno i zupełne urządzenie domu wynosił 32,138 r.

II. *Stan zdrowia*. Rok 1848 był ciężki pod względem zdrowia ludu, mianowicie z powodu cholery, która zacząwszy już słabnąć w końcu 1847 r., na nowo wybuchnęła w 1848 r. i tak się rozszerzyła, że w połowie jego, zą nadejściem letnich upałów, cała przestrzeń Europejskiej Rossyi była zajęta epidemią, której tą razą i Ural nie wstrzymał. Na tej rozległej przestrzeni nie ocalała żadna gubernija, a z miast gubernijalnych jednej tylko Wiatki cholera nie dotknęła. — W ogóle, ile wiadomo Ministerstwu, w 1848 r. dotkniętych cholerą było 1,686,849 ludzi; z tego umarło 668,012 (w pięcioro więcej niż w r. 1847). Najwięcej, bo 40,000 straciła gubernija Woroneżska: więcej niż po 20,000 umarło w 11 gubernijach (Moskiewskiej i leżących na południe od Moskwy). Z miast, nie licząc stolic, najwięcej, około 3,000, umarło w Berdyczewie; przeszło 2,000 w Rydze; więcej niż po 1,000 — w Odessie, Kronsztacie, Kijowie, Niżnim-Nowgorodzie, Orenburgu, Symbirsku, Witebsku, Mińsku i Nikołajewie. — Rozszerzenie szczepienia ospy (zaszczepiono ją 938,924 dzieciom), środki przeciw chorobie syfilitycznej i przeciw czumie były przedmiotem ciągłej baczności. — Stałych zakładów lekarskich przybyło dwa: jeden w Odessie do leczenia wodą, drugi w Petersburgu do leczenia serwatką i mlekiem. Wolnych aptek przybyło dwie: w Kazaniu i w miasteczku Hłusku, w Mińskiej gubernii. W ogóle wolnych aptek było 689, w tej liczbie: w stolicach 77, w miastach gubernijalnych 143, w powiatowych 472. Osób, mających nieograniczone prawo praktyki lekarskiej, było 8,050, mających prawo ograniczone (okulistów, dentystów i t. d.) 667. — Wyznaczona została osóbna Kommisya do napisania programmatu nowej Rossyjskiej farmakopei. — Zwrócono uwagę na większe upowszechnienie użycia łazien parowych, na zapobieżenie postrzeżonemu zmniejszaniu się pijawek, wydano przepisy o użyciu chloroformu i aldegidu, jako środków przytłumiających czułość nerwową; rozesłano do zarządów lekarskich stetoskopy, do użycia przy przyjmowaniu rekrutów, i przy miejskich szpitalach zaczęto zakładać medyczne biblioteki.

III. *Opatrzenie żywności*. Zbiory zboża w r. 1848 wszędzie prawie były małe, w ogóle ozimina i jarzyna dały tylko dwa i pół ziarna. W 4 gubernijach (Kurlandskiej, Estońskiej, Kowieńskiej i Jnflantskiej) urodzaj był jeszcze dość dobry: w 19 nieco wyższy od średniego, w 9 mniejszy od średniego, a dalej cały pas południowo-wschodni Europejskiej Rossyi dotkniony był zupełnym nieurodzajem, tak iż w niektórych gubernijach, takich nawet co zawsze za żyżne uchodziły, zasiew się nie wrócił. — Owoce w gubernijach stepowych, a zwłaszczą Noworossyjskich, wcale nie zarodziły. — Siana w wielu gubernijach, a zwłaszcza w południowo-zachodnich, zgoła nie było. Z 12 gubernij, w których, w r. 1847, zjawiła się choroba kartofli, w r. 1848 w 5 ustała; lecz za to pokazała się w 5 nowych (Wileńskiej, Mińskiej, Pskowskiej, Twerskiej i Kaługskiej). Znaczne straty sprawiły pomorki bydła (dwa razy większe niż w r. 1847). Najwięcej grassowała czuma, która w 5 gubernijach: Kazańskiej, Saratowskiej, Astrachańskiej, Charkowskiej i Wołyńskiej, wybiła przeszło 150,000 sztuk. Zaraźliwe zapalenie płuc wzmogło się w Mohylewskiej tylko gubernii. — Skutkiem powyższych przyczyn, ceny artykułów pierwszej potrzeby wszędzie się podniosły, lubo w ogóle biorąc, nie nadto jeszcze wysoko. Nie licząc Syberyi i Kraju Zakaukazskiego, najwyższa średnia cena zboża była w gubernii Jnflantskiej (6 r. 61 k. za kul mąki żytnej); — owsa, także w tej gubernii (3 r. 83 k. za kul); siana w Podolskiej (36¼ k. za pud). Najniższa: na zboże, w gub. Orenburskiej (1 r. 76 k. za kul); owies, w gub. Permskiej (1 r. 27 k. za kul); siano, w Orenburskiej 10¼ k. za pud).

(Dok. nast.)

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 14 Marca.

Najjaśniejszy Pan, biorąc na uwagę zasługi, jakie mieszkaniec i kupiec miasta Warszawy, Salomon Blumberg, położył przez dokonanie ze znakomitą dla Skarbu oszczędnością rozmaitych robót około budowy twierdz, jak niemniej czyniąc ciągłe ofiary na rzecz Zakładów Dobroczynnych, zgodnie z przedstawieniem Namiestnika Królestwa Polskiego, nadać raczył wspomnionemu Blumberg i jego potomstwu w prostej linii, prawa dziedzicznego poczestnego obywatelstwa, mieć oraz chcąc, aby prawa takowe rozciągnięte były i do dzieci jego prawych, przed nadaniem zrodzonych.

— Najjaśniejszy Pan, biorąc na uwagę zasługi Młódszego Cenzora Warszawskiego Komitetu Cenzury, Jakóba Tugenholda, położone w ciągu długoletniej, przykładnej i gorliwej służby, zgodnie z przedstawieniem Namiestnika Królestwa Polskiego, nadać raczył wspomnionemu Jakóbowi Tugenhold i jego potomstwu w prostej linii, prawa dziedzicznego poczestnego obywatelstwa, mieć oraz chcąc, aby prawa takowe rozciągnięte były i do dzieci jego prawych, przed nadaniem zrodzonych.

— Najjaśniejszy Pan, w skutku przedstawienia JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, raczył najmiłościwiej mianować Poczestnego Obywatela i Warszawskiego Bankiera Jana Epstein, w nagrodę ciągłej jego gorliwości i nader użytecznych usług, niesionych tak na urzędzie Radzcy Handlowego Banku Polskiego, jako i przy wypełnianiu innych zleceń tegoż Banku, kawalerem orderu Św. Anny 3 klassy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

AUSTRYA. *Wiedeń, 5 Marca.* Przedwczora była wielka Rada Ministrów, pod prezydencyą Cesarza; przedmiotem obrad były przełożenia czterech Rządów Królewskich we

względzie Konstytucyi Niemiec; nic wszakże nie wiadomo o wypadku narad.

— Nasz Rząd stara się zawrzeć z Toskaniją układ, skutkiem którego Florencya byłaby przez lat dziesięć zajęta garnizonem austryackim. Wielki Xiążę jest zatém, ale Izba opiera się temu środkowi.

Wiedeń, *9 Marca.* Dzień 4 b. m., pierwsza rocznica nadania Konstytucyi Monarchii Austryackiej, był obchodzony przez uroczyste odśpiewanie *Te Deum* w Katedrze Św. Szczepana; na nabożeństwie znajdował się Cesarz, z całym Dworem, Ministrami, Jenerałami, w liczbie których był Ban Kroacyi, urzędnikami wojskowymi i cywilnymi, w uroczystym stroju. Korrespondencye gazety *Deutsche Reform* donoszą, że lud, zgromadzony tłumnie przez ciekawość tego wystąpienia, nie dał najmniejszego dowodu swego spółczucia ku politycznemu znaczeniu obrzędu.

— Gazeta *Cesarstwa Austryackiego* pisze, że Kossuth i inni wychodźcy przeprowadzeni zostali z Szumli do Warny, zkąd będą przewiezieni do Kiutahié, w Azyi Mniejszej.

Wiedeń, *10 Marca.* Gazety Wiedeńskie uważają odpowiedź Gabinetu Pruskiego, na przełożenie naszego Rządu względem związku celnego i handlowego, za odmówienie zupełne. Rząd Wirtembergski jest też całkiem przeciwny warunkom podawanym przez Austryą.

— Nowe powstanie chłopów wybuchnęło w Kroacyi, w okolicach Krapiny.

— Ostatni popis ludności w Pesth wykazał liczbę mieszkańców 76,000 dusz, zkąd wypada, że ludność tego miasta, od roku 1848, zmniejszyła się o 34,000 dusz.

— Powodzi czynią okropne spustoszenia w Węgrzech; w samym tylko komitacie Komorn, wody uniosły lub obaliły 3,000 domóstw.

— Największa nędza panuje w krainie położonej nad górnym Dunajem; w jednej tylko okolicy miasta Raub liczą do 20,000 ludzi, niemających przytułku ani wyżywienia.

— Podług nowin z Grecyi, z d. 26 Lutego, odebranych w Wiedniu, Poseł angielski, P. Wyse, jest całkiem w zależności admirała Parker. Największe nieukontentowanie panowało pomiędzy oficerami floty angielskiej, którzy słusznie byli obruszeni rolą, jaką w tej sprawie grać im każą. Wiadomość o zdjęciu przez anglików blokady okazała się przedwczesną, i blokada ta trwa zawsze z największą surowością, szczególniej w porcie Pirei.

PRUSSY. *Berlin*, *7 Marca.* Gazeta *Deutsche-Reform* twierdzi, że Rząd Saski dał zapewnienie Rządowi Pruskiemu że nie zerwie Konwencyi 26 Maja.

— Monitor dzisiejszy zawiera odpowiedź naszego Rządu na memoryał Rządu Austryackiego, we względzie przymierza handlowego i celnego. Odpowiedź ta jest takiej treści, jaką dawniej oznajmiła gazeta *Deutsche-Reform.* Rząd Pruski mianowicie składa się niewłaściwością Kommisyi Federalnej do rozbioru tej sprawy, niewczesnością zwołania w tej chwili Kongressu jeneralnego we Frankfurcie, i t. p. Co do zmodyfikowania taryf zobopólnych, Rząd Pruski podobnież wyraża zdanie, że do układów tego rodzaju nie nastała jeszcze dogodna pora.

— Stowarzyszenie, zawiązane w Berlinie w celu zapobiegania zbytkowym pogrzebom, nabiera znacznego wzrostu i wkrótce zapewna przyniesie pożądane skutki.

— Gazeta angielska *Commercial-Advertiser* daje szczegóły bytności podróżującego anglika u P. Humboldt. Gdy w rozmowie rzecz zaszła o bogactwach Kalifornii, sławny uczony wyraził zdanie, że, podług jego postrzeżeń, bogactwa te daleko nie wyrównywają obfitości drogich kruszców na Uralu.

Berlin, *12 Marca.* Rada Administracyjna rozpoczęła na nowo swoje posiedzenia pod prezydencyą P. Radowitz.

Berlin, *13 Marca.* Komisarze, mianowani przez Radę Administracyjną na Sejm Erfurtski, są: PP. Radowitz, Vollpracht, Carlowitz, Lepel i Liebe.

Na posiedzeniu 4 b. m. Kommisya Konstytucyjna pomienionej Rady dała swe zdanie o usunieniu się Hanowru od Związku 26 Maja. Kommisya jest zatém, żeby protestować przeciw takiemu odszczepieństwu, iżby je poddać pod rozstrzygnienie Sądu Polubownego, a tymczasem upoważnić Rząd Pruski do użycia wszelkich środków ku zabezpieczeniu praw i utrzymaniu godności krajów skonfederowanych w stosunku do Królestwa Hanowerskiego. (Depesza telegraficzna z Berlina, z d. 7 Marca, odebrana w Lipsku, donosi o odwołaniu Posła Pruskiego z Hanowru.)

— Donoszą z Glatz, 7 Marca, że Rząd Pruski rozkazał, w widokach oszczędności, rozpuścić połowę Landwehru, znanego pod nazwą *Stamm-Compagnie.* Środek ten wyraźnie zaprzecza wszelkim wieściom o gotującej się wojnie.

FRANKFURT, *10 Marca.* Gazeta Szląska ogłasza pod rubryką z Wiednia, 5. b. m., text Konwencyi, podpisanej w Munich, 27 Lutego, przez Pierwszego Ministra Bawarskiego i umocowanych Wirtembergu i Saxonii. *Deutsche-Reform*, gazeta półurzędowa Pruska, wyraża się o tym akcie z największém lekceważeniem. Co się tyczy gazet Wiedeńskich, jako *Lloyd*, *Gazety Cesarstwa*, i t. d. te, mówiąc o tym nowym projekcie Konstytucyi, zachowują we względzie Pruss ton pojednawczy. Z tego powodu *Gazeta Powsz. Augsburgska* mówi: «widać że się w Wiedniu przewodniczą uczuciem zdrowej polityki; zrozumiano, że jedynie przez zgodne działanie dwóch wielkich Mocarstw (Austryi i Pruss), będzie rzeczą podobną nadać Niemcom Konstytucyą trwałą, kiedy wszelkie inne usiłowania będą musiały pozostać bez skutku i poprowadzą do prób wątpliwych, jaką przedtém było potrójne przymierze Berlińskie.

ANGLIJA.

LONDYN, *5 Marca.* Królowa z Dworem wróciła do Londynu.

— Pytania były zadawane lordowi Palmerston, na posiedzeniu Izby Gmin 4 Marca, w przedmiocie spraw Schle-

swigskiej i Greckiej. Co do pierwszej, Minister odpowiedział że rozejm, zawarty w roku przeszłym między Prussami i Daniją, lubo nie był jeszcze przedłużony, nie przestaje trwać wszakże dopokąd wypowiedzianym nie będzie, że zresztą czynnie posuwają się układy nietylko o przedłużenie rozejmu, ale i o ostateczne zawarcie pokoju.

We względzie sprawy Greckiej, lord Palmerston wyraził się z największém umiarkowaniem, szczególniej zwracając uwagę Izby na to, co jest przepowiednią rychłego powrótu do zgody, że pomimo środków przymusowych, przedsiębranych przez admirała Parker, stosunki dyplomatyczne nie były ani na chwilę zerwane między Posłem angielskim, sirem Wyse, i Rządem Greckim.

— Gazeta *United Service* pisze: «Mamy uzasadnione powody do mniemania, że zajście między Angliją i Grecyą zostanie w bardzo prędkim czasie zlatwione i że eskadra powróci do Malty. Listy prywatne z Pirei donoszą, że już nawet okręt 84 działowy, *Ganges*, odebrał rozkaz odpłynienia do Malty.»

— W ostatnich czasach Bank Angielski zaczął wydawać pieniądze na złożone zaręki, za opłatą 2 od sta. Tak mała stopa procentu jest skutkiem nagromadzenia się wielkich kapitałów w Banku, których korzystne użycie w obecnej chwili jest nader trudne. Ostatnie tygodniowe sprawozdanie pokazuje, że kapitał zapasowy w kruszcu wynosi przeszło 11 miljonów funtów sterlingów.

— W rozprawach nad wnioskiem P. Hume o rozszerzeniu prawa wyborowego w Anglii, wyszły na jaw następne szczegóły statystyczne: Podług ostatniego popisu ludności w roku 1841, Królestwo połączone Anglii i Irlandyi liczy 27 miljonów mieszkańców. Liczba Członków Izby Gmin jest 658, i rozdzielona jest następnie: Anglija i Xięztwo Wallii, liczące ludności 16 miljonów, mają 500 reprezentantów, to jest 1 na 33,000 mieszkańców; Szkocya, mająca 2,500,000 mieszk., reprezentowana jest przez 53 deputowanych, co czyni 1 na 48,000 mieszkańców; Irlandya z 8,500,000 ludności, ma tylko 105 deputowanych, to jest 1 na 87,000 mieszkańców. P. Hume obrachował liczbę wyborców w Królestwie połączoném na 780,000 do 860,000; przez rozszerzenie prawa wyborów skutkiem billu, który wnosił, liczba ta powiększyłaby się do 3 miljonów 232,762. Gdy ogólna liczba deputowanych ma się obecnie do ogółu ludności jak 1 do 41,000, słuszne zrównoważenie reprezentacyi dałoby 392 deputowanych dla Anglii i Xięztwa Walii, 59 dla Szkocyi, a 207 dla Irlandyi.

Bill ten, jak wiadomo, od lat kilkunastu wnoszony jest corocznie przez P. Hume, i stale odrzucany. Toż samo miało miejsce, jakeśmy donieśli, i na początku obecnej sessyi. Wszakże, lord John Russel, opierając się podawanym środkom, oświadczył tą razą, iż nie uważa za ostateczne dotychczasowych zasad prawa wyborowego, ale inne bardziej pilne zagadnienia potrzebują rozwiązania wprzód, nim się Parlament zabrać może do dojrzałego osądzenia drażliwej kwestyi wyborów. Doświadczenia, dokonane po innych krajach, reform, bardziej nawet radykalnych niż ta, którą proponuje P. Hume, nie dały takich wypadków, któreby mogły zachęcić Angliją do puszczenia się tąż drogą. Mówiąc o rewolucyi Francuzkiej, Pierwszy Minister wyraził się jak następuje:

«We Francyi, gdzie zrazu żądano rozszerzania prawa głosowania nad skąpą liczbę 200,000 wyborców, widzieliśmy jak nagle wystrzeliła Rzeczpospolita, ku wielkiemu zadziwieniu dziewięćdziesięciu dziewięciu na stu mieszkańców Francyi.

«Widzieliśmy, jak pod tą Rzecząpospolitą prawo głosowania powszechnego zostało obwołane i do skutku przyprowadzone, a dziś widzimy i tę Rzeczpospolitą i prawo powszechnego głosowania *jawnie łżone* zarówno przez ludzi najrozsądniejszych, najzdolniejszych, i przez najuboższych. Widzieliśmy jak ludzie usiłowali obronić się i zaradzić klęskom, które na nich spadły jakby podstępnie i mimo ich wiedzy, a to skutkiem głosowania takiego, jakie u nas chciałby wprowadzić szanowny P. Hume. Dało mi się słyszeć, i nie mnie jednemu, iż jest podobieństwo, że opinije wielkiej massy ludu Francuzkiego skończą na przyjęciu za rzecz dowiedzioną, że obecna Konstytucya nie jest zgodna z narodowym obyczajem, ani z charakterem Francuzów i że ta Konstytucya będzie musiała być zastąpiona instytucyą innej natury. Wszakże, nie naszą jest rzeczą zajmować się formą Rządu, jaki narod Francuzki będzie mógł sobie nadać.»

— Statek parowy Europa przywiozł wczora wiadomości ze Stanów Zjednoczonych po 20 Lutego; mają one pewną ważność. W Senacie toczyły się jeszcze rozprawy nad billem o niewolnictwie. Między Prezesem Stanów a Senatem wynikło zajście; wybor Pana Webb na jedno z ważnych stanowisk dyplomatycznych nie został zatwierdzony przez Kongress.

Pożar zniszczył cały jeden kwartał w Nowym Orleanie; szkody szacują na miljon dollarów.

W Kanadzie przyszło do bitwy po wielu punktach między nieprzyjaźnemi stronnictwami, i władza zmuszona była do użycia siły zbrojnej.

Londyn, 8 Marca. Na posiedzeniu Izby Lordów 4 b. m. lord Gough, były wódz Naczelny Armii Wschodnio-indyjskiej, wprowadzony przez lorda Hardinge, wykonał przysięgę na godność Lorda i Para połączonych Królestw. Następnie Izba uchwaliła powtórne odczytanie billu o nadzorze i kontroli nad kompanijami dróg żelaznych.

Wczora margr. Lansdowne, odpowiadając na zadane mu pytanie, oświadczył, iż w tej chwili nie może stanowczo zapewnić, azali Rząd ma zamiar zniesienia godności Lorda Namiestnika Irlandyi.

Na posiedzeniu Izby Gmin, 4 Marca, w rozprawach nad billem Rządowym o nadaniu większej rozciągłości prawu

wyborów w Irlandyi, odrzucona została 142 głosami przeciw 90 podana poprawa, iżby czynsz wyborowy zniżony był do 5 funt. sterl. zamiast 8, jak przez Rząd jest wniesiono.

Następnie dwa wnioski, podane przez dwóch różnych deputowanych, zostały, acz małą większością, przyjęte, pomimo oporu ze strony Gabinetu. Chodziło w nich o wyznaczenie Komitetów: w pierwszym, dla ulepszenia i przyśpieszenia kommunikacyj pocztowych z Francyą i innemi krajami północnej Europy; w drugim, dla obmyślenia środków ku zniesieniu cła od przywozowego drzewa na budowę okrętów.

— Wczora lord John Russel oznajmił w Izbie Gmin, że lord Campbell, podobnie jak i jego poprzednik lord Denman, przyjął zmniejszoną do 8,000 funt. sterl. zamiast 10,000 f. st. płacę w urzędzie Lorda Wielkiego Sędzi.

— *Times* twierdzi, że lord J. Russell niezwłócznie zamierza wnieść powtórnie bill o przypuszczeniu izraelitów do użycia wszystkich praw obywatelstwa. Bill ten, jak wiadomo, przyjęty w roku przeszłym przez Izbę Gmin, był odrzucony przez Izbę Lordów.

— Przedwczora lord Campbell, dotychczasowy Kanclerz Xięztwa Lancaster, na posłuchaniu złożył Królowej Jmci pieczęci tego urzędu i złożył przysięgę na godność Lorda Wielkiego Sędzi, a lord Carlisle przyjął z rąk Królowej pieczęci Xięztwa Lancaster w charakterze nowo-mianowanego Kanclerza. Wczora też w pałacu St. James miał miejsce pierwszy wielki obiad u Xięcia Alberta w imieniu Królowej.

— Dekretem Królewskim wyniesieni zostali na godność Lordów i Parów, PP. Samuel Jones Lloyd, z tytułem Barona Averstone, z Averstone i Fatheringhay, w hrabstwie Northampton, i Lord Albert Denison, z tytułem Barona Londesborough, z Londesborough w hrabstwie York.

— 1 b. m. Kompanija Rossyjska miała swe doroczne zgromadzenie pod prezydencyą P. Wegelin. W liczbie gości byli: Dyrektor banku angielskiego P. Masterown, oraz P. T. Baring i pułkownik Colqhoun. Prezes wniosł toast na cześć Cesarza Mikołaja, oddając hołd wdzięczności temu Monarsze za tak skuteczne przyłożenie się do utrzymania pokoju Europejskiego.

Londyn, *9 Marca*. Na posiedzeniu Izby Gmin 8 b. m., P. Cobden podał bill o sprowadzeniu budżetu do stopy lat 1834, 1835 i 1836, zkąd wynikłaby oszczędność 6 milijonów funt. sterl. Wniosek ten odrzucono 272 głosami przeciw 89.

— Lordowie Admiralicyi ogłosili następny wyjątek z listu z S.-Francisco, z Kalifornii, pod dniem 30 Listopada 1849: «Na tym okręcie (przybyłym do S.-Francisco), przyjechał wprost z Kamczatki pewny podróżny i przywiozł wiadomość, że sir John Franklin i wszyscy jego towarzysze są uratowani, używają dobrego zdrowia, a przybyli z przesmyku północno-zachodniego.» Lordowie Admiralicyi dodają uwagę, iż nie wynika z tego listu, iżby ktokolwiek widział sira Franklin lub jego towarzyszy.

Gazeta *Public-Good*, wychodząca w San-Francisco, zawiera z innego źródła wiadomość, że wyprawa sira Franklin była spostrzeżona w lodach przesmyku Prince-Regent, gdzie zostawała zatrzymana przez lat cztery (?) i uratowana przez pewną wolną wyprawę angielską. Każdy widzi, jak pilnie podobne nowiny potrzebują potwierdzenia.

— Ostatnie wiadomości z Indyj Wschodnich dochodzą do 4 Lutego. Wielkorządzca przybył przez Pendżab i Seinde do Bombay, zkąd miał zwiedzić Ceylon i wyspy Sonde. Wszędzie panuje największa spokojność. W Lahore zaszły były rozruchy, i skończyły się na straceniu kilku głównych przywodzców.

FRANCYA.

PARYŻ, *5 Marca*. Na posiedzeniu Izby Prawodawczej, w chwili kiedy P. Piscatory miał wystąpić z zapytaniami Ministrów we względzie mów buntowniczych, mianych przez niektórych reprezentantów w klubach wyborczych, został uprzedzony przez Prezesa Izby, który odczytał wnioski Prokuratora jeneralnego Depart. Sekwany, z żądaniem upoważnienia do poszukiwań sądowych przeciw deputowanemu P. Michel (de Bourges). Ten ostatni, jak już to było nieraz, wyparł się wszystkiego; nie zważając na to, upoważnienie zostało przez Izbę udzielone. Następnie złożone zostały podobneż wnioski i z tegoż powodu przeciw innemu deputowanemu ze stronnictwa Góry, Panu Rancel, ale tą razą żądanie Prokuratora, popierane przez Ministra Sprawiedliwości, zostało jednomyślnie odrzucone. Po tym wypadku, przygotowane wnioski przeciw trzeciemu deputowanemu, P. Lagrange, nie były podane.

Gabinet, jak się spodziewano, odniosł zupełną porażkę w Biurach Izby, na swym projekcie o Merach. Na piętnastu Członkach Kommisyi, roztrząsającej ten projekt, dziesięciu oświadczyli się przeciw niemu. W tym razie legitymiści, Góra, strona lewa i partya środkowa były jednego zdania.

— Wiadomy już jest wypadek przedwstępnych wyborów kandydatów do Izby Prawodawczej ze stronnictwa Porządku; kandydatami temi są: PP. de Labitte, (Minister Spraw Zagranicznych), Bonjean i Foy.

— Pułki linijowe 13 i 17, które jakeśmy donieśli, wróciły z Włoch do Marsylii, odebrały 27 Lutego rozkaz udania się co najśpiesznej do Lyonu.

— Z korrespondencyj departamentowych daje się widzieć, że utworzenie czterech wielkich dywizyj wojskowych, obejmujących całą Francyą, zadało stanowczy cios postępom organizacyi sił buntowniczych po prowincyach. Stronnictwo Rplitej Czerwonej nadzwyczaj jest rozjątrzone przeciw temu środkowi, który daje możność Władzy zapobiegania co najrychlejszego wszelkim zamachom rewolucyjnym.

Paryż, *8 Marca*. Posiedzenia Izby zawczorajsze i wczorajsze zeszły wśród przystępu roztargnienia, które zwykło

napadać Izbę przed nastąpieniem stanowczego wypadku; w tej chwili wszystkie umysły tak są zajęte wyborami dwudziestu kilku deputowanych, przypadającemi w przyszłą Niedzielę, że projekta praw przechodzą prawie niepostrzeżone. Tak ukończone zostały rozprawy nad środkami ulepszenia pod względem zdrowia mieszkań wyrobników, i przyjęty projekt o warstatach tkackich.

Niemało też pochłania publiczną uwagę projekt Rządowy o Merach, roztrząsany w Kommisyi. Projekt ten spotyka znaczny opór w przedwstępnym rozbiorze; w piętnastu Biurach Izby, na 498 głosujących, większość przeciwna projektowi wyniosła 26 głosów. Słychać, że stronnictwa zdrowomyślące, uznając konieczność poddania Merów pod ściślejszą zawisłość od Prefektów, którzyby tym sposobem mieli władzę wydalania Merów-kommunistów, których jest bardzo wiele, zamierzają wejść z oppozycyą w układ i za pomocą niejakich ustępstw otrzymać przyjęcie projektu. W każdym razie Gabinet nie myśli o cofnieniu swego wniosku, i chociażby ten nawet został odrzucony, nie usunie się dla tego; Gabinet bowiem obecny nie jest właściwie tym co zwykle przez ten wyraz rozumieją w Państwie Konstytucyjném; jest to zgromadzenie dziewięciu agentów Prezesa Rzeczypospolitej, który za ich czynności przyjmuje całą odpowiedzialność na siebie.

— Dzisiejszej nocy wiele osób w Paryżu aresztowano.

— W tej chwili werbuje się w Paryżu korpus wojsk, przeznaczony do służby Papieża. Te wojska będą dowodzone przez jenerała Saint-Amand, który ma od Rządu upoważnienie służenia za granicą; korpus ma wynosić do 12,000 ludzi.

WŁOCHY.

Podług późniejszych wiadomości, konwencya o zajęciu Florencyi, w ciągu lat najmniej dziesięciu, przez garnizon austryacki, została zawarta. Projekt tej konwencyi, podpisany przez Wielkiego Xięcia, posłany do Wiednia, 24 Lutego, do zatwierdzenia Cesarza.

— Piszą z Rzymu do gazety Medyolańskiej pod dniem 28 Lutego, że tam spodziewają się przybycia Marszałka Radeckiego, który ma zjechać dla znajdowania się osobiście na obrzędzie przywrócenia herbów Cesarsko-Austryackich.

GRECYA.

Rząd wniosł na Izby projekt wynagrodzenia ze Skarbu właścicieli okrętów, zatrzymanych przez Anglików.

— Z powodu rocznicy przybycia do Grecyi Króla Othona, wielu wychodźców, znajdujących się w Turcyi, otrzymali przebaczenie. Wyjęci są odeń Griziotis, Papakosta i kilku innych przywodzców ostatnich poruszeń.

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

WIEDEŃ, *11 Marca.* Pomimo tego co zaszło między naszym i Pruskim Rządem w przedmiocie proponowanego przez Austryą związku celnego i handlowego, obecny tu Komisarz Pruski, P. Delbruck, nie przestaje miewać konferencye w tymże przedmiocie z naszymi Ministrami.

— Ludwik Hauck, jeden z najczynniejszych przywodzców ostatniej rewolucyi, został za wyrokiem sądowym powieszony w Arad.

— Duch buntu objawia się znowu pomiędzy chłopami Komitatu Waradin, co spowodowało potrzebę skoncentrowania tam wojska. Rozruchy zaszły też na granicy Montenegro.

BERLIN, *14 Marca.* Minister Spraw Wewn. przesłał 9 b. m. członkom Izby Stanów i Izby Reprezentantów Parlamentu Erfurtskiego zwykłe listy okolne, wzywające ich do zjechania się na naznaczony termin 20 Marca. Tym sposobem okazuje się płonną pogłoska, jakoby ten zjazd miał być odroczony na trzy tygodnie.

KARLSRUHE, *6 Marca.* Dziś Wielki Xiążę osobiście otworzył sessyą Sejmu.

PARYŻ, *10 Marca.* Gazeta *Napoléon*, bezpośredni organ Prezesa Bonaparte, zawiera następne artykuły: «Prezes Rplitej odebrał od Papieża list własnoręczny, który czyni mu nadzieję rychłego powrótu Ojca świętego do Państwa jego.

«Rząd Francuzki odebrał od Pruskiego nowiny zupełnie zaspokajające. Trudności, których się obawiano z powodu sprawy Szwajcarskiej, zostały złatwione. Z jednej strony Szwajcarya utrzymuje swą wewnętrzną policyą w wielkiej czujności, z drugiej Rząd Pruski, przez swe umiarkowanie i takt, okazuje wszelką względność ku uwagom, jakie Rząd Francuzki uznał za stosowną mu uczynić.» Taż gazeta dodaje, że zupełna spokojność panuje w Szwajcaryi, wbrew zatrważającym pogłoskom, szerzonym przez inne dzienniki.

— Gazeta *Patrie* donosi, że eskadra francuzka na morzu środziemném, zamiast wrócić do Tulonu, odebrała rozkaz czekać w Neapolu na ostateczny wypadek zajścia między Angliją i Grecyą.

(Depesza telegraficzna z Paryża, z dnia 11 Marca, odebrana w Berlinie, donosi, że 16 artykułów prawa o Oświeceniu Narodowém przeszły przy trzeciém odczytaniu w Izbie Prawodawczej.)

GRECYA. Depesza telegraficzna z Triestu, z d. 10 Marca, odebrana w Wiedniu, zawiera:

«Blokada ścisła została zdjęta. Anglija na teraz przybiera postawę oczekiwania. Okręty, dotąd wzięte, będą zatrzymane w sposobie zaręki. Goniec Grose przywiozł depeszę, przez którą Anglija przyjmuje pośrednictwo Francyi.»

Lloyd Austryacki donosi, według wiadomości wprost odebranych z Cattaro, że mieszkańcy Moraza wrócili do posłuszeństwa, powstanie ich nie miało żadnej ważności i że całe Montenegro jest zupełnie spokojne.

BREZYLIJA. Odebrano wiadomości z Rio Janeiro po 7 Stycznia. W dniu 1 tego miesiąca Cesarz osobiście otworzył sessyą Parlamentu Brezylskiego.

(Journ. de S. P. Psz. Półn. R. I.)

ROZMAITOŚCI.

W Korrespondencie Handlowym, Przemysłowym i rolniczym czytamy następujący

OKOLNIK.

Gdańsk, 12 Lutego 1850 roku.

Zaledwo rok jeden upłynął od zniesienia w Anglii cła na zboże zagraniczne, a już pozycya i warunki handlu zbożowego zupełnemu uległy przeistoczeniu. Lubo jeszcze niepodobna ostatecznych tej odmiany skutków z pewnością obliczyć, już jednak dwa wielkie, nowe, wyrodziły się fakta: 1.) Że w pierwszym roku konsumcya chleba w Anglii się potroiła. 2.) Że zniżone ceny zboża tak wielkim jak dotąd fluktuacyom ulegać nie mogą, bo targ, dla całego świata otwarty, nawet w latach cząstkowego nieurodzaju, dostatecznie zaopatrzony zostanie.

Przy cenach miernych i stałych, spekulacya nie ma elementów życia. Jakoż i w Hollandyi i Anglii, operacye tego rodzaju, na ogromną skalę prowadzone, kompletnie ustały. Stąd naturalna konsekwencya, że i w kraju naszym handel zepośredni utrzymać się nie zdoła, skoro właściciel ziemi zechce się przejąć tą prawdą, że posyłając na własny rachunek swoje produkta do miasta portowego: to jest tam, gdzie je spekulant prowadzi, zysk pośrednich kupców przy sobie zatrzyma.

Obecna pozycya zbożowego handlu powinna zwrócić uwagę obywateli Polskich i Rossyjskich. Zgłębić gruntownie stan rzeczy, a do nowych potrzeb nowe i trafne zastosować środki jest dziś obowiązkiem każdego, bo od rozwiązania tej kwestyi i bogactwo krajowe i cała przyszłość rolnictwa zależy.

Sądząc, że w tak stanowczej chwili, sumienne i gorliwe usługi nasze mogą być więcej niż kiedy przydatne, postanowiliśmy otworzyć w Gdańsku dom Kommisowy, pod firmą: *Makowski Kendzior et Comp.*

Zarzekłszy się wszelkich spekulacyj, z zupełnem poświęceniem i gorliwością oddamy się wyłącznie interessom kommisowym.

Na konsygnowane nam zboże, drzewo, wełnę, spirytus, damy zwyczajny awans, całej dokładając usilności, aby je najprędzej i najkorzystniej sprzedać.

Wszelkie sprawunki i kupna towarów kolonialnych, trunków, żelaza, koni, bydła, owiec i t. d. po najtańszej cenie z pierwszej ręki wykonamy, a dyskonty kupieckie na korzyść korrespondentów naszych odstąpiemy.

Jeden z nas, praktycznie z fabrykacyą machin obeznany, w razie potrzeby nawet osobiście, bądź we Francyi bądź w Anglii, zajmie się obstalunkiem lub z drugiej ręki kupnem, oraz przyjęciem i wyexpedyowaniem apparatów cukrowych, gorzelnianych, instrumentów rolniczych, machin parowych i wszelkiego rodzaju fabryk i narzędzi.

Korrespondencye i rachunki nasze będą zwyczajnie w języku polskim; wszakże zastosujemy się w tej mierze do życzenia naszych kommitentów.

Pracować nad zniesieniem zakorzenionych nadużyć, wprowadzić rzetelność miary i wagi, oszczędzić i o ile można zniżyć koszta spichlerza i przeróbki, będzie głównem zadaniem naszego przedsięwzięcia, a jeśli przychylność obywatelska nas wesprze, celu tego ku powszechnemu dobru spodziewamy się dopiąć.

P. Józef Kurierów, wspólnik nasz, mieszkający w Warszawie, na Miodowej ulicy w domu № 495, wszelkich bliższych co do naszego handlu objaśnień udzieli: zawiązanie stosunków między właścicielami produktów a domem naszym ułatwi i w razie potrzeby, najęciem statków tudzież expedycyą zboża się zajmie.

Przyrzekając wszystko co w naszej mocy czynić, aby położone w nas zaufanie usprawiedliwić, prosimy o zanotowanie naszych podpisów, i przyjęcie zapewnienia wysokiego szacunku. *Makowski Kendzior et Comp.*

Okolnik ten w Korrespondencie poprzedzony jest następnym listem do Redaktora:

Panie Redaktorze.

Zwiastuję ci dobrą dla kraju naszego nowinę, to jest utworzenie w Gdańsku domu Handlowego polskiego, pod firmą Makowski Kendzior i Comp. Celem głównym szanownego naczelnika i wspólników domu tego jest, służyć z całą gorliwością krajowi, w którym się urodził, obznajamiać obywateli jego ze wszelkiemi obrótami handlowemi, mianowicie tyczącemi się płodów, które kraj nasz wydaje. Najusilniejszém staraniem domu tego będzie, zniżać koszta przeróbki i inne w Gdańsku, a mianowicie przestrzegać tego, aby żaden z jego komittentów nie był wystawiony na stratę, wynikającą z nierzetelności mierników. Załączając zdanie sprawy o toku handlu w 1849 roku, który mi szanowny naczelnik domu tego przysłał, upoważniam cię panie Redaktorze do zamieszczenia go w swoim Korrespondencie Handlowym, bo z niego nie jeden z naszych właścicieli ziemskich poweźmie dokładne wyobrażenie o obecnym stanie handlu zbożem i innemi produktami kraju naszego, i nie mało na tym skorzystać może gdy zechce.

Dołączam także Cyrkularz tego nowo założonego domu i proszę o zamieszczenie go także. *K. L. Wolicki.*

Позволяется печатать. 9 Марта 1850 года. *Ценсоръ И. Срезневскій.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.